RISØR KOMMUNE
Politisk sekretariat

Saksframlegg

Arkivsak-dok. 26/1353-2
Saksbehandler Sunniva Helland

Utvalg	Møtedato
Formannskapet	11.06.2026

Høringssvar - forslag til endringer i valgloven

Kommunedirektørens forslag til vedtak

Risør kommune støtter Kommunal- og distriktsdepartementets (KDD) vurderinger og forslag slik det framkommer i vedlagte høringsnotat. Risør kommune ønsker ikke at valgloven endres slik at det pålegges kretsvis opptelling av forhåndsstemmer.

Risør kommune sender høringsuttalelse til Kommunal- og distriktsdepartementets innen fristen 1. juli 2027.

Vedlegg

Høringsbrev - endringer i valgloven(617492)
Opptelling av stemmer på stemmekretsnivå - notat fra Instit(617080)
Høringsnotat om kretsvis opptelling - endelig versjon(617408)

Sammendrag

Kommunal- og distriktsdepartementet (KDD) har etter anmodning fra Stortinget utredet konsekvensene ved å endre valgloven slik at både forhåndsstemmer og valgtingsstemmer telles opp og fordeles på den stemmekretsen der velgeren er manntallsført. Departementet har sendt ut et høringsnotat, som peker på flere negative konsekvenser ved en slik endring. Risør kommune støtter KDDs vurderinger og forslag, og ønsker ikke en endring av valgloven eller at man går over til kretsvis opptelling av forhåndsstemming. Dagens praksis med direkte urnestemming under forhåndsstemmingen er godt innarbeidet hos både velgere og valgmedarbeidere. Både stemming og opptelling gjennomføres effektivt med dagens regelverk. Høringsuttalelsen oversendes KDD.

Bakgrunn

Kommunal- og distriktsdepartementet har utredet konsekvensene ved en endring i valgloven om kretsvis stemmefordeling og lagt ut et høringsnotat.

Saksopplysninger

Etter anmodning fra Stortinget har KDD utredet konsekvensene ved å endre valgloven slik at både forhåndsstemmer og valgtingsstemmer telles opp og fordeles på den stemmekretsen der velgeren er manntallsført. Bakgrunnen er hovedsakelig et ønske om mer informasjon om hvordan velgerne stemmer i ulike kretser. Siden 2013 har stemmesedler fra velgere som forhåndsstemmer i egen

kommune, blitt lagt rett i valgurnen – noe som har gjort at det ikke lenger er mulig å telle opp forhåndsstemmer per stemmekrets.

Risør kommune har tre stemmekretser, men forhåndsstemming foregår i hovedsak på kommunehuset og Risørhuset, i tillegg kommer ambulerende stemmemottak hjemme hos velgere.

Siden 2017 har alle kommuner kunnet bruke elektronisk avkryssing i manntallet på valgdagen. Det betyr at alle velgere som stemmer i et valglokale i kommunen på valgdagen, kan legge stemmeseddelen rett i urnen, uavhengig av om de er manntallsført i denne stemmekretsen. Med andre ord – er du manntallsført på Søndeled, kan du på valgdagen like gjerne stemme på Risørhuset. En konsekvens av dette, er at det heller ikke på valgdagen lenger eksisterer kretsvise resultater basert på velgernes bosted.

Rutinen med å legge stemmeseddelen rett i urnen, uten at valgmedarbeideren gjør noe annet enn å stemple den, er godt innarbeidet. Skal det være mulig å telle opp stemmer for hver enkelt stemmekrets, må både regelverk og rutiner endres på:

- For at det skal være mulig å kretsfordele stemmesedlene fra både valgting og forhåndsstemming under opptellingen, må det være noe på stemmeseddelen eller ved stemmegivningen som viser hvilken stemmekrets velgeren tilhører. Det kan gjøres på flere måter:

    1. Markere stemmeseddelen. Valgmedarbeideren kan enten stemple (må da lages stempler for hver krets) eller skrive et stemmekretsnummer for hånd (noe som ifølge høringsnotatet innebærer økt risiko for feil. Et nummer som er påført per hånd, kan også være vanskelig å tyde slik at stemmeseddelen kan bli telt feil)

    2. Markere stemmegivningen, ved å bruke et skjema med informasjon om velgeren og stemmeseddelen legges i en konvolutt (informasjonen hentes enten elektronisk i valggjennomføringsskjemaet Eva og skrives ut, eller påføres manuelt). Denne løsningen vil ifølge KDD ta tid, både under stemming og opptelling, øke risiko for kø, skape usikkerhet om valget er hemmelig, kreve mer materiell.

- En endring vil også få konsekvenser for måten både forhåndsstemmer og valgtingsstemmer telles opp på. Departementet har vurdert gevinst og konsekvenser av å fordele de ulike stemmetypene på krets opp mot flere hensyn – blant annet hemmelige valg, åpenhet og kontroll, enkle og anvendelige regler, raskt resultat, hensyn til velgerne, kostnader og hensynet til partiet og forskerne.

Hovedkonklusjonen til KDD er at de negative konsekvensene langt på vei overskygger de positive. KDD mener en endring til kretsvis opptelling av stemmene vil kunne føre til:

- At det kan være mulig å finne ut hva en velger har, eventuelt ikke har, stemt (i små kretser)
- Kontrollen med valget, særlig forhåndsstemmingen, svekkes
- Resultatene kommer senere
- Mer ressurskrevende for kommunene, både med tanke på opplæring, bemanning og materiell.
- Stemmeprosessen som er nødvendig for å gjennomføre kretsvis opptelling, vil kunne før til mer kø og øke velgernes mistro til at hemmelig valg blir ivaretatt
- Institutt for samfunnsforskning (ISF) stiller også spørsmål om hvor mye informasjon man faktisk får av å kretsfordele stemmene, og peker på andre metoder man kan bruke som kan gi tilsvarende innsikt på

Økonomiske konsekvenser

Kretsvis fordeling av stemmer under forhåndsstemmeperioden vil kreve ytterligere ressurser til valggjennomføringen.

Vurderinger

Kommunedirektøren vil peke på at departementets høringsnotat i stor grad selv dokumenterer og drøfter de mange og vesentlige ulempene ved forslaget om kretsvis opptelling. Notatet gir et grundig bilde av konsekvenser og viser til få fordeler. Etter å ha gått gjennom departementets høringsnotat med vedlegg, er kommunedirektørens klare ønske at valgloven ikke endres og at man ikke går over til kretsvis opptelling av forhåndsstemmer, men beholder dagens praksis med direkte urnestemming under forhåndsstemmingen og valgdagen.

Klima og natur
Kretsvis fordeling av stemmer vil mest sannsynlig kreve en del mer fysisk materiell, som vil ha negativ innvirkning for natur og miljø.

Konklusjon

Risør kommune støtter Kommunal- og distriktsdepartementets (KDD) vurderinger og forslag slik det framkommer i vedlagte høringsnotat. Risør kommune ønsker ikke at valgloven endres slik at det pålegges kretsvis opptelling av forhåndsstemmer. Risør kommune sender høringsuttalelse til Kommunal- og distriktsdepartementets innen fristen 1. juli 2027.